

Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 10 octombrie 2019

10 octombrie 2019, 14.00 – 15.30

Introducere

Vicepreședintele ANCOM, Eduard LOVIN, urează bun venit participanților și prezintă Agenda întâlnirii.

1. Adoptarea Agendei

Vicepreședintele ANCOM enumeră documentele supuse dezbaterii și cere observații asupra agendei, care conține **minuta ședinței Consiliului Consultativ al ANCOM din data de 7 iunie 2019, Proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 160/2015 privind stabilirea unor măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități și Proiectul de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile.**

În lipsa oricăror remarci, agenda este adoptată în forma propusă de ANCOM.

2. Minuta întâlnirii anterioare

Vicepreședintele ANCOM solicită observații cu privire la *Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 7 iunie 2019*. Reprezentantul Radiocom solicită completarea minutei cu prevederile *Deciziei 390/2015 pentru adoptarea strategiei și a planului de acțiune privind implementarea și dezvoltarea sistemelor de comunicații de bandă largă la nivel național în banda de frecvențe 3400-3800 MHz pentru perioada 2015-2025*. Un reprezentant ANCOM explică faptul că minuta reflectă discuțiile avute în cadrul ședinței Consiliului Consultativ, precizând că minuta ședinței anterioare nu poate fi modificată pentru a reflecta prevederile Deciziei 390/2015, în condițiile în care referirile făcute la acest act normativ în cadrul discuțiilor au fost limitate.

În contextul acestor clarificări, vicepreședintele declară minuta aprobată.

3. Proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 160/2015 privind stabilirea unor măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități

Vicepreședintele ANCOM dă cuvântul dnei Corina Voicu, expert Serviciul Reglementări Tarifare și Serviciu Universal din cadrul Direcției Reglementare Economică, pentru a prezenta sinteza observațiilor pe marginea proiectului de decizie în discuție, ce au fost primite de Autoritate în perioada de consultare publică a proiectului.

Reprezentantul ANCOM realizează o scurtă trecere în revistă a principalelor observații care au generat modificări corespunzătoare în proiectul de decizie al Autorității. **Toate comentariile și observațiile** primite pe marginea proiectului de decizie, precum și răspunsurile oferite de către Autoritate pot fi consultate pe larg în documentul de sinteză a observațiilor, elaborat de ANCOM în urma procesului de consultare publică și publicat pe site-ul Autorității.

Vicepreședintele ANCOM solicită observații suplimentare față de cele transmise în perioada de consultare publică pe marginea **proiectului de decizie** aflat la punctul 3 pe agenda ședinței Consiliului Consultativ, în măsura în care există argumente noi față de cele prezentate deja.

Reprezentantul Orange apreciază inițiativa ANCOM de a consulta operatorii pe marginea acestei decizii, dar precizează că Autoritatea ar trebui să țină cont de principiul echivalenței pentru fiecare rețea în parte. Acesta este de acord cu posibilitatea ca tarifele să rămână maxime, dar să se stabilească niște intervale pentru acestea astfel încât operatorii să poată oferi anumite pachete tarifare fără a fi constrânși de respectarea acestor configurații. La solicitarea vicepreședintelui de a înaintea o propunere concretă în acest sens, **reprezentantul Orange** propune ca resursele pachetelor să aibă anumite intervale, în cazul în care nu se dorește mărirea tarifelor, astfel încât ofertele dedicate acestor categorii de persoane să fie echivalente cu cele pe care fiecare operator le oferă utilizatorilor finali.

Un **reprezentant ANCOM** intervine precizând că scopul deciziei este să ofere un nivel de echivalență raportată la ofertele tuturor furnizorilor, iar în cazul în care s-ar aplica propunerea înaintată de Orange ar trebui ca Autoritatea să facă decizii individuale pentru fiecare operator în parte. Totodată, acesta explică că pachetele precizate în proiectul de decizie sunt rezultatul unui studiu realizat de ANCOM.

Vicepreședintele ANCOM precizează că proiectul deciziei a pornit de la nevoile specifice utilizatorilor cu nevoi speciale, iar profilul de consum a fost conceput pe aceste tipologii de dizabilități, fiind orientat strict către acești utilizatori. Prin decizie, ANCOM recomandă un nivel tarifar și reglementarea oferă operatorilor o marjă de stabilire a unor detalii în cadrul fiecărui pachet de oferte dedicate utilizatorilor cu dizabilități. Un alt **reprezentant ANCOM** explică faptul că tarifele sunt recomandate și nu obligatorii, ci doar resursele alocate fiecărui pachet sunt reglementate la un nivel minim ce va fi oferit de operatori, lăsând la latitudinea fiecărui operator stabilirea tarifului pentru fiecare pachet de oferte, ceea ce ar putea implica chiar și creșterea tarifelor în funcție de strategia comercială a fiecărui operator, cu condiția respectării principiului echivalenței.

Reprezentantul Orange consideră că prin aplicarea obligațiilor impuse prin decizie se va putea ajunge în situația în care utilizatorii cu dizabilități ai unui operator vor avea o ofertă mai bună decât ceilalți utilizatori ai săi, iar această situație ar putea genera o fraudă. **Reprezentantul ANCOM** reamintește că utilizatorii cu dizabilități pot beneficia de aceste oferte doar pe baza certificatului de handicap, condiții în care posibilitatea de fraudare este imposibilă. **Vicepreședintele Lovin** precizează că pragurile minime de resurse de consum, fie că se referă la cantitatea de date sau numărul de SMS-uri sau apeluri, rămân neschimbate.

Reprezentantul Asociației Nevăzătorilor din România detaliază problemele pe care le întâmpină persoanele cu probleme de vedere în accesarea aplicațiilor dezvoltate de operatori, precizând că o persoană nevăzătoare, chiar dacă își folosește aplicațiile vocale, nu reușește să-și plătească o factură pentru că sinteza vocală nu citește tot ce scrie în aplicație. Acesta propune îmbunătățirea acestor aplicații în măsura în care este posibil. **Reprezentantul Vodafone** precizează că se pot implementa astfel de aplicații, adăugând însă că din punct de vedere tehnic sunt greu de implementat. Într-un context diferit, referitor la obligația stabilită de ANCOM în sarcina operatorilor privind accesul gratuit la aplicațiile de tip video relay, acesta sugerează modificarea acestei obligații prin limitarea numărului de astfel de aplicații la care operatorii să ofere zero rating la cele mai utilizate dintre cele existente pe piață.

Reprezentantul ANCOM precizează că proiectul de decizie va putea fi modificat în sensul stabilirii obligației privind accesul gratuit la cel puțin o aplicație de tip video relay.

Având în vedere că nu mai sunt alte observații, **vicepreședintele Eduard Lovin** declară adoptat proiectul de decizie cu modificările discutate acceptate.

4. Proiectul de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile

Vicepreședintele Lovin dă cuvântul dnei Roxana Cîrjan, șef serviciu Audit și Contabilitatea Costurilor din cadrul Direcției Reglementare Economică, pentru a prezenta sinteza observațiilor primite în cadrul perioadei de consultare aferentă proiectului de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile.

Reprezentantul Orange susține dificultatea implementării prevederii din proiectele de decizii supuse consultării publice care nu permite furnizorilor din România să solicite un tarif de terminare mai ridicat decât cel pe care operatorii din anumite state din afara Spațiului Economic European (SEE) îl aplică, la rândul lor, apelurilor provenite din România. În plus, reprezentantul Orange solicită indicarea temeiului legal în baza căruia se poate reglementa o astfel de interdicție. Reprezentantul Orange propune ANCOM eliminarea oricărei restricții pentru furnizorii din România în ceea ce privește nivelul tarifului de terminare pe care îl pot solicita, în cazul apelurilor provenite din acele state pentru care se decide că nu este obligatorie respectarea tarifului de terminare reglementat.

O a doua observație se referă la incidența obligațiilor asumate de România în calitate de stat membru al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), obligații care în opinia ANCOM nu permit eliminarea obligativității respectării de către furnizorii din România a tarifului de terminare reglementat în cazul tuturor apelurilor provenite din afara SEE. Reprezentantul Orange arată că statele din SEE care au adoptat o reglementare diferită de cea a ANCOM și în sensul celei solicitate de Orange nu au primit observații cu privire la acest aspect din partea Comisiei Europene în cadrul consultării publice europene a proiectelor de măsuri, deși Uniunea Europeană este, asemenea statelor ei componente, membră a OMC.

Un reprezentant ANCOM explică faptul că interdicția amintită de reprezentantul Orange este una relativă furnizorii din România neavând altă limită pentru tariful de terminare pe care îl pot solicita decât tariful de terminare care în respectivul stat din afara SEE este aplicat în cazul apelurilor provenite din România, fiind avută în vedere echivalența între tarifele de terminare. Această reglementare este propusă în contextul în care ANCOM are posibilitatea legală de a stabili condițiile în care furnizorii din România trebuie să își respecte obligația deja impusă de orientare a tarifului de terminare în funcție de costuri. Într-un astfel de caz se poate presupune că furnizorii din România au costuri comparabile cu cele ale operatorilor din afara SEE. În sprijinul acestui argument, reprezentanții ANCOM amintesc de situația apelurilor provenite din țări precum Statele Unite ale Americii sau Canada, state unde tarifele de terminare aplicate, inclusiv pentru apelurilor provenite din România, sunt mai mici decât tariful de terminare reglementat din România. În astfel de cazuri nu există argumente convingătoare pentru care ANCOM să accepte ca furnizorii din România să nu aibă restricții în ceea ce privește tariful de terminare practicat.

Reprezentantul Orange ia ca exemplu o situație ipotetică a unui operator dintr-un stat african ce percepe un tarif de 30 de cenți/minut pentru terminarea apelurilor în propria rețea. În acest caz operatorul din România nu poate să perceapă mai mult de 30 de cenți/minut pentru terminarea în propria rețea a apelurilor provenite din rețeaua respectivului operator partener. Reprezentantul Orange precizează că este dificil de gestionat o multitudine de tarife de terminare, în funcție de fiecare stat din afara SEE și în funcție de fiecare operator partener.

În plus, **reprezentantul Orange** mai solicită clarificări în legătură cu angajamentele internaționale pe care le invocă ANCOM, respectiv dacă acestea impun doar aplicarea tarifului de terminare reglementat la nivel național sau dacă mai impun și cerința ca respectivul tarif de terminare să fie rezonabil, eventual fundamentat pe costuri.

Vicepreședintele Lovin intervine precizând că intenția de reglementare a ANCOM a fost aceea de a evita o spirală a creșterii tarifelor de terminare în relația cu statele din afara SEE pentru care s-au identificat argumente de a nu mai face obligatorie respectarea tarifului de terminare reglementat. Dacă acest mod de reglementare ridică probleme insurmontabile operatorilor din România, se poate reveni la situația inițială, în care tariful de terminare reglementat se aplică unitar, indiferent de statul din care provin apelurile.

Un alt **reprezentant ANCOM** a clarificat faptul că angajamentele internaționale invocate de Autoritate impun și cerințe de rezonabilitate a tarifelor de terminare, însă încălcarea de către un stat a unei astfel de obligații este destul de dificil de argumentat.

Reprezentantul Vodafone intervine susținând că ANCOM ar trebui să urmeze modelul autorității de reglementare din Germania care permite, cu acordul său prealabil, operatorilor din aria proprie de jurisdicție să refuze operatorilor din afara SEE interconectarea directă în vederea terminării de apeluri dacă părțile nu pot ajunge la un acord în vederea aplicării unor tarife de terminare comun avantajoase. De asemenea, reprezentantul Vodafone critică ANCOM pentru faptul că nu a comentat în cadrul sintezei observațiilor soluția identificată de autoritatea de reglementare din Germania.

Reprezentantul Vodafone invocă exemplul Republicii Moldovei, stat care și-a luat angajamente internaționale depline în domeniul comunicațiilor electronice, dar în care operatorii din România plătesc tarife de terminare de aproximativ 22 de eurocenți/minut în condițiile în care încasează pentru apelurilor provenite din Republica Moldova numai 0,84 eurocenți/minut, tariful de terminare reglementat în România și solicită identificarea unei soluții pentru astfel de situații. Reprezentantul Vodafone sugerează ca Autoritatea să agreeze împreună cu operatorii din România o listă de 5 state, cu care există un schimb semnificativ de trafic și o debalansare importantă a tarifelor de terminare, pentru apelurile provenind din aceste state operatorii din România să aibă posibilitatea de a stabili fără restricții tariful de terminare a apelurilor în propria rețea.

Vicepreședintele ANCOM a arătat că Autoritatea depune eforturi pentru a găsi o soluție în relația cu Republica Moldova. În orice caz, dacă există state care nu își respectă obligațiile internaționale asumate în domeniul comunicațiilor electronice această circumstanță nu constituie un argument pentru care România ar trebui să procedeze identic.

În ceea ce privește modelul invocat al reglementării emise de autoritatea de reglementare din Germania un **reprezentant ANCOM** precizează că diferența semnificativă față de situația din România este cea a existenței acordurilor de interconectare directă între cei mai mulți dintre operatori vizați. Interconectările internaționale ale operatorilor din România sunt indirecte, pe lanț intervenind unul sau mai mulți furnizori de tranzit, ceea ce face dificilă stabilirea cu certitudine a tarifelor de terminare care sunt aplicate de operatorii din statele din afara SEE pentru apelurile provenite din România.

Un **alt reprezentant ANCOM** reamintește că în sistemul OMC există o anumită procedură prin care se poate ajunge la adoptarea unor măsuri de retorsiune împotriva unui stat care nu își respectă obligațiile internaționale asumate, asemenea măsuri neputând fi aplicate imediat. În cuprinsul referatului de aprobare la decizia prin care ANCOM a identificat piețele relevante pentru terminarea apelurilor la puncte mobile este indicată modalitatea prin care operatorii pot iniția această procedură care implică atât ANCOM, Ministerul Afacerilor Externe (MAE) cât și autoritatea omoloagă ANCOM, dacă există, din statul vizat.

Vicepreședintele ANCOM declară că așteaptă, în mod oficial, deschiderea unei spețe pe care Autoritatea, împreună cu MAE, să încerce să o soluționeze prin tratative bilaterale, iar în

eventualitatea în care pe căi diplomatice nu se poate ajunge la niciun rezultat favorabil, se va analiza oportunitatea operatorii din România să primească, punctual, permisiunea de a proceda pe baze de reciprocitate în ceea ce privește apelurile provenite din stat din afara SEE în cauză. Deciziile, în forma propusă, nu împiedică și nici nu exclud adoptarea unei asemenea măsuri.

Vicepreședintele Lovin precizează că în continuare proiectul de măsuri pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile va urma procedura de consultare europeană.

La rubrica Diverse, **vicepreședintele ANCOM** îi anunță pe participanți că Organismul autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC) va lansa în consultare publică 6 proiecte importante pentru sectorul telecomunicațiilor la nivel european, precizând că urmează implementarea noului Cod al comunicațiilor, care va avea impact în întreaga industrie, iar în acest context este important aportul tuturor celor de pe piața unică a telecomunicațiilor.

La solicitarea **reprezentantului Orange** de a afla termenul pentru transpunerea în legislația națională a prevederilor noului cod al comunicațiilor, un **reprezentant ANCOM** precizează că la nivel național se depun eforturi pentru respectarea termenul de transpunere stabilit la nivel european, respectiv 21 decembrie 2020.

Vicepreședintele ANCOM precizează că în planul de acțiuni pentru anul 2020 intenționează să aloce resursele necesare pentru a oferi expertiză tehnică de specialitate Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale și Parlamentului României pentru implementarea noului cod.

Reprezentantul Telekom dorește să afle dacă este necesară, în această etapă, implicarea industriei în acest demers, arătându-și disponibilitatea în acest sens.

Vicepreședintele Lovin declară că în momentul în care vor exista versiuni preliminare, conform modului de lucru al ANCOM privind consultarea industriei în elaborarea actelor normative de la nivelul legislației secundare, vor exista discuții cu toate persoanele interesate.

În lipsa altor comentarii, **vicepreședintele Lovin** le mulțumește participanților pentru prezență și declară ședința închisă.